AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2004. december 14. *

A T-332/02. sz. ügyben,

a **Nordspedizionieri di Daniels Livio & C. Snc** (székhelye: Trieszt [Olaszország]),

Livio Daniels (lakóhelye: Trieszt),

Domenico D'Alessandro (lakóhelye: Trieszt)

(képviseli őket: G. Leone ügyvéd)

felpereseknek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviseli kezdetben: X. Lewis és R. Amorosi, meghatalmazotti minőségben, később: X. Lewis, segítője: G. Bambara ügyvéd, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: olasz.

az elsődlegesen az Olasz Köztársaság által a felperesek nevében benyújtott behozatali vám elengedése iránti kérelmet elutasító, 2002. június 28-i REM 14/01. sz. bizottsági határozat megsemmisítésére, és másodlagosan az e vámnak megfelelő vámtartozás részleges elengedésének megállapítására irányuló keresete tárgyában,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (ötödik tanács),

tagjai: P. Lindh elnök, R. García-Valdecasas és J. D. Cooke bírák,

hivatalvezető: J. Palacio González főtanácsos,

tekintettel az írásbeli eljárásra és a 2004. június 29-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Jogi háttér

1 A közösségi árutovábbítás olyan vámeljárás, amelynek célja az áruk kereskedelmének megkönnyítése a Közösség területén belül. Ez az eljárás, amely magában foglalja mind a külső, mind a belső közösségi árutovábbítási eljárást, lehetővé teszi, hogy a

Közösség vámterületére érkező áru a behozatal helyétől a rendeltetési helyéig az egyik tagállamból a másikba történő szállítása során mentesüljön a vámalakiságok alól. A tényállás megvalósulásának időpontjában alkalmazandó, a közösségi árutovábbításról szóló, 1976. december 13-i 222/77/EGK tanácsi rendelet (HL 1977. L 38., 1. o.) 1. cikkének (2) bekezdéséből az következik, hogy a külső közösségi árutovábbítási eljárással lényegében az EK-Szerződés 9. és 10. cikke (jelenleg EK 23. és EK 24. cikk) szerinti harmadik országokból érkező, és a Közösség tagállamaiban szabad forgalomban nem lévő árukat szállítják.

2 E rendelet 12. cikkének értelmében a külső közösségi árutovábbítási eljárás alkalmazásához valamennyi áruról T1 nyilatkozatot kell kiállítani. Ezt a nyilatkozatot az indító vámhivatalnál legalább három példányban kell benyújtani, az eljárást kérelmező személy vagy megfelelően meghatalmazott képviselője írja alá, és csatolják hozzá a szállítási okmányt és az egyéb kiegészítő okmányokat. Az áruk szállítása az indító vámhivatal által a főkötelezett vagy meghatalmazottja rendelkezésére bocsátott T1 okmány példányaival történik (a 19. cikk (1) bekezdése).

3 A 222/77 rendelet 11. cikkének a) pontja úgy rendelkezik, hogy „főkötelezett" az a személy, aki személyesen vagy meghatalmazott útján, az előírt vámalakiságoknak megfelelő nyomtatvánnyal kérelmezi a közösségi árutovábbítási eljárást, és az illetékes hatóságok szerint ezt az eljárást szabályosan végre tudja hajtani. A főkötelezett köteles az árukat változatlanul bemutatni a rendeltetési hivatalnál az előírt határidőn belül, kellő figyelmet fordítva az illetékes hatóságok által elfogadott azonosítási eljárásokra, és a közösségi árutovábbítási és azon tagállamok árutovábbítási eljárásra vonatkozó egyéb előírásait betartani, amelyek területén keresztül a szállítás történik (a 13. cikk a) és b) pontja).

4 A 222/77 rendelet 36. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy amikor megállapítják, hogy egy meghatározott tagállamban a közösségi árutovábbítás során

vagy arra tekintettel szabálytalanságot vagy csalást követtek el, a követelhető vámok és adók beszedése a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseknek megfelelően, a büntető jogszabályok alkalmazásának sérelme nélkül, e tagállam feladata.

5 A vámtartozásról szóló, 1987. július 13-i 2144/87/EGK tanácsi rendelet (HL L 201., 15. o.) szerint behozatalivám-tartozás keletkezik a vámfelügyelet alatt szállított behozatalivám-köteles áru vonatkozásában, annak átmeneti megőrzéséből származó kötelezettség nemteljesítése miatt vagy annak vámfelügyelet alóli jogellenes elvonása esetén (a 2. cikk (1) bekezdésének c) pontja).

6 A vámtartozás megfizetéséért felelős személyek meghatározásáról szóló, 1988. április 18-i 1031/88/EGK tanácsi rendelet (HL L 102., 5. o.) 4. cikke szerint [nem hivatalos fordítás]:

„(1) Amennyiben a [...] 2144/87 rendelet 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján vámtartozás keletkezik, e tartozás megfizetésére az a személy köteles, aki az árut elvonta a vámfelügyelet alól.

A tagállamok hatályos rendelkezéseinek megfelelően egyetemlegesen kötelesek e tartozás megfizetésére:

a) azon személyek, akik részt vettek az áru vámfelügyelet alóli elvonásában, valamint azok, akik a szóban forgó árut megszerezték vagy birtokukban tartották,

b) mindazon személyek, akik felelőssége az áru vámfelügyelet alóli elvonásában megállapítható.

(2) Ezenkívül egyetemlegesen köteles a vámtartozás megfizetésére a behozatalivám-köteles áru átmeneti megőrzéséből vagy az adott vámeljárás alkalmazásából származó kötelezettségek teljesítésére kötelezett személy."

7 A közösségi vámjogszabályok lehetővé teszik a kiszabott behozatali vagy kiviteli vám teljes vagy részleges megtérítését, illetve a vámtartozás összegének elengedését. A vám elengedésének jelen ügyben alkalmazandó feltételeit az 1986. október 7-i 3069/86/EGK tanácsi rendelettel (HL L 286., 1. o.) módosított, a behozatali vagy kiviteli vámok visszatérítéséről és elengedéséről szóló, 1979. július 2-i 1430/79/EGK tanácsi rendelet (HL L 175., 1. o.) 13. cikke rögzíti. E rendelkezés szerint [nem hivatalos fordítás]:

„(1) A behozatali vámokat olyan különleges helyzet [...] esetén lehet visszafizetni vagy elengedni, amelyet nem az érintett személynek tulajdonítható megtévesztés vagy nyilvánvaló hanyagság okozott.

[...]"

8 A 2144/87 rendelet 8. cikke (1) bekezdésének b) pontja úgy rendelkezik, hogy figyelemmel a jelen ügyben szereplő különleges kivételekre, a vámtartozás megszűnik az áru elkobzásával.

Az eljárás tényállása

9 A felperesek a Nordspedizionieri di Danielis Livio & C. (a továbbiakban: a Nordspedizionieri), felszámolás alatt álló, vámügynökökből álló közkereseti társaság, amelynek székhelye Triesztben (Olaszország) van, valamint két korlátlanul és egyetemlegesen felelős tagja, L. Danielis és D. D'Alessandro korlátlanul és egyetemlegesen felelősek.

10 A Cumberland Ltd kérelmére a Nordspedizionieri 1991. október 30-án a fernetti (Olaszország) vámhivatalnál külső közösségi árutovábbítási nyilatkozatot nyújtott be. Ez a nyilatkozat 1400 darab, 12 620 kg tömegű kartoncsomag szállítására vonatkozott, amelyet a szlovéniai Proexim Export-Import társaságtól vásároltak, és a rendeletetési helye Spanyolország volt. A Nordspedizionieri 1991. november 5-én az október 30-ival azonos külső árutovábbítási nyilatkozatot készített azzal az eltéréssel, hogy 1210 darab, 12 510 kg tömegű kartoncsomagot kellett szállítania. Ez a társaság 1991. november 16-án egy harmadik árutovábbítási nyilatkozatot nyújtott be, amely 1500 darab, 12 842 kg tömegű kartoncsomagra vonatkozott. A szállítást mindhárom esetben azonos rendszámú szlovén tehergépkocsi végezte.

11 A fent hivatkozott harmadik esetben a vámalakiságok teljesítését követően engedélyezték a tehergépkocsinak az útvonal használatát. Nem sokkal ezután a fernetti vámhivatal igazgatója megkereste e helység pénzügyőrállomását, hogy vizsgálja meg a tehergépkocsi rakományát. A pénzügyőrség követte a tehergépkocsit, amely már elhagyta a vámvizsgálatra kijelölt területet, és néhány kilométerrel a határ után megállította. A tehergépkocsit a vizsgálat lefolytatása érdekében kísérettel visszafordították a fernetti vámhivatalhoz. A vizsgálat megállapította, hogy az árutovábbítási nyilatkozatban foglaltaktól eltérően a kartoncsomagok nem voltak

üresek, hanem cigarettákat tartalmaztak. Így különösen 819 doboz, 1890 kg tömegű, a Közösségen kívülről származó külföldi cigarettát fedeztek fel. M. C.-t, a tehergépkocsi vezetőjét letartóztatták, és a tehergépjárművet, a rakományát, valamint a sofőrnél talált okmányokat zár alá helyezték.

12 Az olasz vámhatóságoknak a szlovén hatóságokkal közösen végzett nyomozása megállapította, hogy M. C. a Nordspedizionieri 1991. október 30-i és november 5-i árutovábbítási nyilatkozatait, valamint a Centralsped Srl társaság által 1991. szeptember 16-án benyújtott árutovábbítási nyilatkozatot felhasználva három másik hasonló esetben is közreműködött cigarettacsempészetben. A nyomozás az október 30-i és november 5-i szállítással kapcsolatban megállapította, hogy ugyanazt a rakományt jelentették be kartoncsomagként Olaszországban, mint amelyet ezt megelőzően a szlovén vámhatóságoknak elsődlegesen feldolgozott dohányt tartalmazó rakománynak jelentettek be. Miután a fernetti vámhivatalnál a vámalakiságoknak eleget tettek, a tehergépkocsi a nyilatkozatokban megjelölt rendeltetési helytől eltérően folytatta útját, mivel a rakományt titkon Olaszországban akarták kirakni.

13 Az olasz hatóságok a szóban forgó cigarettacsempészet tárgyában folytatott nyomozásuk során felfedeztek egy Bareggióban (Milánó, Olaszország) található raktárt, amelyben feldolgozott dohányt tároltak. A rendőrség 1992. április 8-án e raktár átkutatásakor 801 karton, 8010 kg tömegű cigarettát foglalt le, amelyet zár alá helyezett.

14 A felperesek az 1991. október 30-i és november 5-i közösségi árutovábbítási eljárás főkötelezettjeiként 1992. október 16-án felszólítást kaptak a Trieszti Fővámhivatal Bevételi Szolgálatától, amelyben 1700 karton, 17 000 kg tömegű külföldi feldolgozott dohánynak a Közösség vámterületére történő jogellenes behozatala és forgalomba hozatala címén 2 951 462 300 olasz líra (ITL) – ebből vám címén 2 501 239 200 ITL

és kamat címén 450 223 100 ITL — fizetésére kötelezték. Mivel az 1991. november 16-i rakományt az olasz vámhatóságok még a forgalomba hozatal előtt foglalták le, e tekintetben a felpereseket semmilyen vám nem terheli.

15 A felperesek 1992. október 28-án ellentmondással éltek az olasz pénzügyi igazgatás vámszolgálatának 1992. október 16-i felszólítása ellen. A Tribunale civile e penale di Trieste (Olaszország) 1994. szeptember 12-i ítéletével megsemmisítette a megtámadott felszólítást. Ezt az ítéletet a Corte d'appello di Trieste az 1996. szeptember 5-i ítéletével megváltoztatta, és a Nordspedizionieri társaságot, valamint tagjait – az utóbbiakat szubszidiárius jelleggel, de egyetemlegesen — a vitás felszólításban megjelölt 2 951 462 300 ITL összeg megfizetésére kötelezte. A Corte suprema di cassazione 1999. január 26-i ítéletével elutasította a felpereseknek a Corte d'appello ítélete ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmét.

16 A Tribunale civile e penale di Trieste vizsgálóbírája cigarettacsempészet miatt büntetőeljárás megindításáról szóló végzést adott ki G. Baldi, a Nordspedizionieri tagja ellen, aki aláírta a Nordspedizionieri három, a szóban forgó csempészetben felhasznált árutovábbítási nyilatkozatát.

17 A felperesek 2000. november 14-én kérelmet nyújtottak be a Bizottság szolgálataihoz az olasz vámhatóságok által követelt vám elengedése érdekében. Az olasz hatóságok 2001. június 4-én 497 589 687 ITL, azaz 256 983,63 eurónak (EUR) megfelelő összegű vám elengedése iránti kérelmet nyújtottak be a Bizottsághoz.

18 A Bizottság 2001. december 18-i levelével kiegészítő felvilágosításokat kért az olasz hatóságoktól. Az olasz vámhatóságok 2002. február 11-i levelükben igazolták, hogy az elengedni kért vám összege 497 589 687 ITL.

19 A Bizottság 2002. június 28-án határozatot hozott, amelyben elutasította az Olasz Köztársaság 2001. június 4-i, a felperesek vámtartozásának elengedése iránti kérelmét (a továbbiakban: a megtámadott határozat). A Bizottság döntése értelmében a jelen ügyben nem áll fenn olyan különleges helyzet, amely az 1430/79 rendelet 13. cikke szerint olyan körülményekből ered, amelyeket nem a felpereseknek tulajdonítható csalárd szándék vagy nyilvánvaló hanyagság okozott, és így nem megalapozott a 256 983,63 euró, azaz 497 589 687 ITL összegű behozatali vám elengedése iránti kérelem.

Az eljárás és a felek kereseti kérelmei

20 A Bíróság Hivatalához 2002. október 30-án érkezett keresetlevéllel a felperesek megindították a jelen keresetet.

21 Az előadó bíró jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság (ötödik tanács) a szóbeli szakasz megnyitásáról határozott. Az Elsőfokú Bíróság a pervezető intézkedések keretében felkérte a Bizottságot bizonyos iratok szolgáltatására. A Bizottság e kérelemnek az előírt határidőn belül eleget tett.

22 A felek szóbeli előadásait és az Elsőfokú Bíróság kérdéseire adott válaszait a 2004. június 29-i nyilvános tárgyaláson meghallgatták.

23 A felperesek kereseti kérelmükben azt kérik az Elsőfokú Bíróságtól, hogy:

— elsődlegesen semmisítse meg a megtámadott határozatot, illetve a jelen eljárás tárgyát képező behozatali vám elengedése iránti kérelmet nyilvánítsa elfogadhatónak;

— másodlagosan állapítsa meg, hogy az olasz hatóságok által 1992. április 8-án a bareggiói illegális raktárban lefoglalt, 8010 kg tömegű külföldi dohányáru vámtartozása tekintetében a vám elengedhető;

— kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

24 A Bizottság kereseti kérelmében azt kéri az Elsőfokú Bíróságtól, hogy:

— nyilvánítsa elfogadhatatlannak a felperesek kérelmét, amelyben vitatják a vámtartozás pontos összegét, és amelyben azt kérik az Elsőfokú Bíróságtól, hogy ismerje el a 8010 kg tömegű lefoglalt dohányt terhelő vám elengedésére vonatkozó jogosultságukat;

— a továbbiakban utasítsa el a keresetet mint megalapozatlant;

— kötelezze a felpereseket a költségek viselésére.

Indokolás

I — *A megtámadott határozat megsemmisítésére irányuló kereseti kérelmekről*

25 A felperesek a megsemmisítés iránti kereseti kérelmük alátámasztására elsősorban a megtámadott határozat számos ténybeli hibájából eredő jogalapra, másodsorban

pedig az 1430/79 rendelet 13. cikke szerinti különleges helyzet fennállásából és a csalárd szándék vagy nyilvánvaló hanyagság hiányából eredő jogalapra hivatkoznak.

A — *A megtámadott határozat számos ténybeli hibájából eredő jogalapról*

26 A felperesek fenntartják, hogy a megtámadott határozat számos hibát tartalmaz. Így azt állítják, először is pontatlan az 1991. november 16-i nyilatkozat szerinti rakomány vizsgálatának leírása, másodszor pedig azon állítás, amely szerint a felperesek csak 497 589 687 ITL összegben kérték a vám elengedését.

1. Az 1991. november 16-i eljárás vizsgálatáról

A felek érvei

27 A felperesek szerint a megtámadott határozat (4) preambulumbekezdése megállapítja, hogy a fernetti vámhivatal a pénzügyőrséggel megvizsgáltatta az 1991. november 16-i nyilatkozat szerinti rakományt. Úgy érvelnek, hogy az árutovábbítási nyilatkozat benyújtásakor a vámhatóságok valójában nem a vámvizsgálatra kijelölt területen folytatták le az áru vizsgálatát, hanem csupán a tehergépkocsi indulását követően határozták el annak vizsgálatát, azaz a vámformalitások befejezése után.

28 A Bizottság szerint az 1991. november 16-i nyilatkozatban szereplő árut szállító tehergépkocsit nem rögtön a vámeljárás befejezését követően kezdte el az olasz rendőrség üldözni, hanem csupán azt követően, hogy tudomást szereztek a tehergépkocsi indulásáról.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

29 Meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat (4) preambulumbekezdése csupán az alábbiak megállapítására korlátozódik: „A [fernetti] vámhivatal a pénzügyőrséggel megvizsgáltatta az [1991. november 16-i nyilatkozat szerinti] rakományt, amely alapján megállapították, hogy az kizárólag cigarettákat tartalmaz. Az árukat lefoglalták és a vezetőt letartóztatták." Ebből az állításból nem következik az, hogy a rakomány vizsgálatát a nyilatkozat benyújtásakor, vagy a vámvizsgálatra kijelölt területen, illetve a vámformalitások befejezését megelőzően folytatták volna le. Mivel egyértelmű, hogy a vizsgálatot a fernetti vámhivatal igazgatójának kérelmére a pénzügyőrség folytatta le, azt kell megállapítani, hogy a megtámadott határozat nem tartalmaz egyetlen ténybeli tévedést sem.

30 Ennélfogva e kifogást el kell utasítani.

2. A kérelmezett vámelengedés összegéről

A felek érvei

31 A felperesek arra hivatkoznak, hogy a megtámadott határozat tévesen állapítja meg, hogy 497 589 687 ITL összegű vám elengedését kérték. Szerintük 2000. november 14-i kérelmükből az következik, hogy ők azon teljes összeg elengedését igényelték,

amelyet az olasz vámhatóságok tőlük az 1992. október 16-i felszólításukban követeltek, azaz 2 951 462 300 ITL-t. A felperesek e tekintetben úgy érvelnek, hogy a Bizottság ténybeli tévedése befolyásolhatja a per tárgyát, mivel az egyik ok, amely igazolhatná a kért vámelengedés megítélését, pontosan a jelen eljárás tárgyát képező vámtartozás magas összege, és az ezáltal a felpereseknek okozott gazdasági teher. Ez a hiba így még a határozat indokolását is befolyásolta. A felperesek azt is hangsúlyozzák, hogy a jogvita tárgyának pontos meghatározása nem alapulhat mérlegelésen, és hogy valamely gazdasági jogvita pontos összegét az eljárás valamennyi szakaszában helyesen kell megállapítani.

32 A Bizottság fenntartja, hogy a vámtartozás összege számításának állítólagos hibájából eredő kifogás elfogadhatatlan annyiban, amennyiben a felperesek ezáltal vitatják az olasz hatóságok által megállapított vámtartozás összegét.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

33 Az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy az 1430/79 rendelet 13. cikke (1) bekezdésének egyetlen célja annak lehetővé tétele, hogy bizonyos különleges helyzetek fennállása esetén, és csalárd szándék vagy nyilvánvaló hanyagság hiányában a gazdasági szereplők mentesüljenek a rájuk kivetett vám megfizetése alól, nem pedig annak, hogy vitassák magát a vámtartozás fennállását (a Bíróság 244/85. és 245/85. sz., Cerealmangimi és Italgrani kontra Bizottság ügyben 1987. március 12-én hozott ítéletének [EBHT 1987., 1303. o.] 11. pontja és a C-121/91. és C-122/91. sz., CT Control (Rotterdam) és JCT Benelux kontra Bizottság ügyben 1993. július 6-án hozott ítéletének [EBHT 1993., I-3873. o.] 43. pontja, valamint az Elsőfokú Bíróság T-205/99. sz., Hyper kontra Bizottság ügyben 2002. július 11-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-3141. o.] 98. pontja).

34 Valójában a tartozás fennállásának és pontos összegének megállapítása a nemzeti hatóságok hatáskörébe tartozik. Márpedig a Bizottsághoz az 1430/79 rendelet 13. cikke alapján benyújtott kérelmek nem vonatkoztak arra a kérdésre, hogy a nemzeti hatóságok a vámjog anyagi jogi rendelkezéseit helyesen alkalmazták-e. Az Elsőfokú Bíróság emlékeztet arra, hogy e hatóságok határozatait a nemzeti bíróságok előtt lehet megtámadni, ez utóbbiak pedig az EK 234. cikk alapján fordulhatnak a Bírósághoz (az Elsőfokú Bíróság T-195/97. sz., Kia Motors és Broekman Motorships kontra Bizottság ügyben 1998. július 16-án hozott ítéletének [EBHT 1998., II-2907. o.] 36. pontja és a fent hivatkozott Hyper kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 98. pontja).

35 A fenti megállapításokat a felperesek azon érvei sem cáfolják, amelyek szerint alapvetően az eljárás összes szakaszában vizsgálni kell minden jogvita tárgyát képező gazdasági követelés pontos összegét. Ez az állítás egyaránt figyelmen kívül hagyja a hatáskör megosztását a nemzeti hatóságok és a Bizottság között a vámügyekben, csakúgy mint az 1430/79 rendelet 13. cikkének (1) bekezdése szerinti vám elengedése és visszatérítése iránti eljárás sajátosságát és korlátait.

36 Az előzőekre tekintettel azt kell megállapítani, hogy a megtámadott határozatnak a felperesek által elengedni kért összegre vonatkozó állítólagos hibájából eredő kifogás elfogadhatatlan, mivel e panasszal a felperesek a vámtartozás pontos összegének számítását vitatják.

37 Mindenesetre meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat semmilyen ténybeli hibában nem szenved, amennyiben rögzíti, hogy a felperesek 497 589 687 ITL összeg visszatérítését kérték, ami megfelel az olasz hatóságok által tőlük követelt vám összegének. Valójában a jelen eljárás tárgyát képező összeg azonos azzal, amelyet az Olasz Köztársaság 2001. június 4-i kérelmében szerepel, ezt követően pedig ezt az összeget a Bizottság kérésére az olasz hatóságok 2002. február 11-i levelükben is megerősítették. Márpedig ellentétben azzal, amit a felperesek állítanak, az a tény, hogy a megtámadott határozat nem tartalmazza, hogy ők az olasz hatóságok által tőlük követelt teljes vámtartozás elengedését kérték, nincs semmilyen hatással sem a különleges helyzet fennállásának értékelésre, sem a megtámadott határozat

indokolására. Először is, ez a vámtartozás a vámon kívül magában foglalja a HÉA-t és a fogyasztási adót, amelyek nem tartoznak az 1430/79 rendelet 13. cikke szerinti elengedés iránti eljárás hatálya alá. Másodsorban a Bizottságot a nemzeti hatóságok is megkeresték, és figyelemmel ez utóbbiak kizárólagos hatáskörére vámtartozás megállapítása terén, a nemzeti hatóságok által megállapított összeget kell az elengedni kért vám összegének tekinteni.

38 Ennélfogva e kifogást el kell utasítani.

39 Következésképpen az első jogalapot el kell utasítani.

B — *Az 1430/79 rendelet 13. cikke szerinti különleges helyzet, valamint a csalárd szándék és a nyilvánvaló hanyagság hiányának fennállásából eredő jogalapról*

1. Előzetes észrevételek

40 Emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az 1430/79 rendelet 13. cikkének (1) bekezdése általános méltányossági szabályt tartalmaz, amelynek az a célja, hogy lefedje a gyakorlatban legtöbbször előforduló esetektől eltérő, illetve az e rendelet elfogadásakor különleges szabályozást igénylő helyzeteket (A Bíróság 283/82. sz., Schoellershammer kontra Bizottság ügyben 1983. december 15-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 4219. o.] 7. pontja, a fent hivatkozott Cerealmangimi és Italgrani kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 10. pontja, az 58/86. sz., Coopérative agricole d'approvisionnement des Avirons ügyben 1987.

március 26-án hozott ítéletének [EBHT 1987., 1525. o.] 22. pontja, a C-446/93. sz. SEIM-ügyben, 1996. január 18-án hozott ítéletének [EBHT 1996., I-73. o.] 41. pontja, az Elsőfokú Bíróság T-239/00. sz., SCI UK kontra Bizottság ügyben 2002. július 4-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-2957. o.] 44. pontja). E rendelkezést akkor kell alkalmazni, amikor a gazdasági szereplő és a közigazgatás közötti kapcsolatot jellemző körülmények olyanok, hogy nem méltányos e szereplőnek olyan kárt okozni, amelyet rendes körülmények között nem szenvedett volna el (a fent hivatkozott Coopérative agricole d'approvisionnement des Avirons kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 22. pontja és a fent hivatkozott SCI UK kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 50. pontja).

41 Tekintettel az 1430/79 rendelet 13. cikkére, két együttes feltétel szükséges ahhoz, hogy a behozatali vámot elengedhessék, így különleges helyzetnek kell fennállnia, és nem merülhet fel a gazdasági szereplőnek tulajdonítható csalárd szándék vagy nyilvánvaló hanyagság (a Bíróság C-370/96. sz. Covita-ügyben 1998. november 26-án hozott ítéletének [EBHT 1998., I-7711. o.] 29. pontja és a C-61/98. sz. De Haan-ügyben 1999. szeptember 7-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-5003. o.] 42. pontja, a fent hivatkozott SCI UK kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 45. pontja).

42 Azt is meg kell jegyezni, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság az 1430/79 rendelet 13. cikke szerinti általános méltányossági szabály alkalmazásával hozott határozata során mérlegelési jogkörrel rendelkezik (az Elsőfokú Bíróság T-346/94. sz., France-aviation kontra Bizottság ügyben 1995. november 9-én hozott ítéletének [EBHT 1995., II-2841. o.] 34. pontja, a T-50/96. sz., Primex Produkte Import-Export és társai kontra Bizottság ügyben 1998. szeptember 17-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-3773. o.] 60. pontja és a T-290/97. sz., Mehibas Dordtselaan kontra Bizottság ügyben 2000. január 18-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-15. o.] 46. és 78. pontja). Azt is meg kell állapítani, hogy a behozatali vám visszatérítése vagy elengedése, amely csak bizonyos feltételekkel és egyedileg szabályozott esetekben lehetséges, kivételes esetet képez a behozatal és kivitel általános szabályrendszerében, és következésképpen szigorúan kell értelmezni azokat a rendelkezéseket, amelyek az ilyen visszatérítést vagy elengedést szabályozzák (a Bíróság C-48/98. sz., Söhl & Söhlke-ügyben 1999. november 11-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-7877. o.] 52. pontja és az Elsőfokú Bíróság T-282/01. sz., Aslantrans kontra Bizottság ügyben 2004. február 12-én hozott ítéletének [EBHT 2004., II-696.] 55. pontja).

2. A különleges helyzet fennállásáról

43 A felperesek fenntartják, hogy az 1430/79 rendelet 13. cikke szerinti különleges helyzetben vannak. Elsősorban úgy érvelnek, hogy a csempészhálózat felszámolása érdekében az olasz hatóságok kifejezetten hagyták, hogy a szóban forgó csempészetet elkövessék, másodsorban, hogy olyan csalás áldozatai, amely meghaladja a szakmai tevékenységükkel járó kereskedelmi kockázatot; harmadsorban, hogy a vámhatóságok nem teljesítették a vámeljárás ellenőrzéséből adódó kötelezettségeiket; negyedsorban, hogy a szállítást lehetetlen volt ellenőrizniük; és végül ötödsorban, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság nem mérlegelte az érintett érdekeket.

a) Az olasz hatóságoknak a csempészetről való állítólagos előzetes tudomásáról

A felek érvei

44 A felperesek azt állítják, hogy a szóban forgó kötelezettség a vámhatóságok nyomozásából fakad, akik minden valószínűség szerint tisztában voltak a tényekkel.

45 A felperesek emlékeztetnek arra, hogy M. C. 1991. szeptember 16-án először Irun (Spanyolország) úti céllal a Centralsped által kibocsátott közösségi árutovábbítási nyilatkozattal végzett szállítást. A fernetti vámhivatal ezt az árutovábbítási nyilatkozatot 1991. szeptember 20-án, a T1 okmány ötödik példányának elfogadásakor megvizsgálta, és 1991. december 5-én továbbította a trieszti kerületi vámhivatalnak. A felperesek fenntartják, hogy az előbbi hivatal vizsgálata egyértelműen hibás volt.

46 A felperesek megjegyzik továbbá, hogy a fernetti vámhivatal kérésére az 1991. november 16-i szállítást azután ellenőrizték, hogy a tehergépkocsi elhagyta a vámvizsgálatra kijelölt területet, így a tehergépkocsit üldözni kellett, és meg kellett állítani. A felperesek úgy érvelnek, hogy a vámvizsgálatra kijelölt terület elhagyását követően a szállítást soha nem ellenőrzik, csak akkor, ha a pénzügyőrségnek már tudomása van a csempészetről. A felperesek állítása szerint e tény alapján vélelmezni lehet, hogy a cigarettákat nem véletlenül, a vámszerveknek a szállítmány eseti ellenőrzése során fedezték fel, hanem a pénzügyőrségnek már tudomása volt a szóban forgó rakomány valódi természetéről.

47 A felperesek azt is megállapítják, hogy 1991. november 17-én, vasárnap, azaz legalább 24 órával a tehergépkocsi átvizsgálása után, és akkor, amikor M. C.-t még nem hallgatták ki, a pénzügyőrség már Bresciában (Olaszország) volt, hogy átkutasson egy, a későbbiekben a cigarettacsempészetben való közreműködéssel vádolt személy által lakott épületet.

48 Ezenkívül a felperesek megjegyzik, hogy az 1991. október 30-i és november 5-i szállítások rakományait szabályosan bejelentették a szlovén vámhatóságoknak kartonba csomagolt külföldi feldolgozott dohányként. A felperesek fenntartják, hogy a szlovén hatóságok az Olaszország és Jugoszlávia között 1965. november 16-án aláírt, és még hatályban lévő kölcsönös közigazgatási segítségnyújtásról szóló megállapodás keretében tájékoztatták az olasz hatóságokat az M. C. által szállított rakományban lévő érzékeny árukról.

49 A felperesek a fent ismertetett körülményekből arra következtetnek, hogy az olasz hatóságoknak tudomásuk volt arról, hogy M. C. csempészetet követett el, és arról, hogy a csempészhálózat valamennyi résztvevőjének felderítése és letartóztatása érdekében kifejezetten hagyták, hogy a bűncselekményt elkövessék, azzal, hogy lehetővé tették azon két szállítás végrehajtását, amelyekre a felperesek a tények ismerete nélkül és így jóhiszeműen kibocsátották a közösségi árutovábbítási nyilatkozatot. E tekintetben a felperesek azt állítják, hogy az Elsőfokú Bíróság elfogadta, hogy megalapozott a behozatali vám elengedése abban az esetben, ha olyan külső közösségi árutovábbítás keretében elkövetett csalásról van szó, amelyről

a vámigazgatás tudja, hogy jogellenes cselekményt takar (az Elsőfokú Bíróság T-330/99. sz., Spedition Wilhelm Rotermund kontra Bizottság ügyben, 2001. június 7-én hozott ítélete [EBHT 2001., II-1619. o.]). Ezenkívül megállapítják, hogy a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a vám- vagy rendőri szervek által kezdeményezett nyomozás, a valamennyi adósnak tulajdonítható csalárd szándék vagy nyilvánvaló hanyagság hiányában, és akkor, ha ez utóbbiakat nem tájékoztatták a nyomozás lefolytatásáról, az 1430/79 rendelet 13. cikkének (1) bekezdése szerinti különleges helyzetnek minősül (a fent hivatkozott De Haan-ügyben hozott ítélet 53. pontja).

50 A Bizottság fenntartja, hogy a felperesek helyzete nem hasonlít a fent hivatkozott De Haan-ügyben hozott ítélethez vezető eljárás felpereseiéhez. Arra emlékeztet, hogy ez utóbbi ügyben a vámhatóságoknak tudomásuk volt a csempészetről, és maguk szervezték meg az ellenőrzött szállítást, míg a jelen ügyben éppen ellenkezőleg szabályos vámvizsgálat során, az árutovábbítási nyilatkozat vámhivatalnál történő bemutatásakor fedezték fel a csempészetet.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

51 Meg kell állapítani, hogy az elkövetett vagy előkészületben lévő csalás tetteseinek és bűnsegédeinek azonosítását és letartóztatását szolgáló nyomozás jogszerűen megalapozza, hogy részben vagy egészben elmulasszák tájékoztatni a főkötelezettet a nyomozás részleteiről, még akkor is, ha ez utóbbi egyáltalán nem vett részt a csalásban (a fent hivatkozott De Haan-ügyben hozott ítélet 32. pontja). Ennélfogva a nemzeti hatóságok valamely hálózat felszámolásának, a csalást elkövetők azonosításának, valamint a bizonyítékok megszerzésének és rögzítésének elősegítése érdekében jogszerűen engedhetik meg, hogy a bűncselekményeket vagy a szabálytalanságokat elkövessék. Ugyanakkor ellentétes lenne a méltányossági szabály által elérni kívánt céllal az, hogy az ezen – a bűnüldözéshez kapcsolódó — választásokból eredő vámtartozás a főkötelezettet terhelje, mivel így a kötelezett kivételes helyzetben találná magát az azonos tevékenységet végző gazdasági

szereplőkhöz képest. Ennélfogva a kötelezett értesítésének elmulasztása a vám- vagy rendőri szervek által kezdeményezett nyomozás érdekében – a kötelezettnek tulajdonítható csalárd szándék vagy nyilvánvaló hanyagság hiányában — az 1430/79 rendelet 13. cikkének (1) bekezdése szerinti különleges helyzetnek minősül (lásd a fent hivatkozott De Haan-ügyben hozott ítélet 53. pontját).

52 Azt szükséges tehát megvizsgálni, hogy – mint ahogy azt a felperesek állítják — léteznek-e olyan tényezők, amelyek azt támasztják alá, hogy az olasz hatóságoknak tudomásuk volt a szóban forgó cigarettacsempészetről, és ennek ellenére megengedték az 1991. október 30-i és november 5-i szállítást.

53 Először is az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy miután az 1991. november 16-i művelet során a vámformalitásoknak eleget tettek, a fernetti vámhivatal igazgatója megkereste a pénzügyőrséget, hogy vizsgálják meg a tehergépkocsit, amelyet így üldözni kellett és meg kellett állítani, ami önmagában nem bizonyítja, hogy a hatóságokat tájékoztatták a szállítmány valódi tartalmáról. Valójában, mint ahogy azt a fernetti vámhivatalban 1991. november 16-án a letartóztatásról felvett jegyzőkönyv is megállapítja, a vámhivatal igazgatója azért rendelte el a gépjármű vizsgálatát, mert gyanúja merült fel, hogy a továbbítandó szállítmány nem azonos a nyilatkozatban szereplővel. Abból a tényből, hogy ezt a vizsgálatot akkor hajtották végre, amikor már elhagyták a vámvizsgálatra kijelölt területet, nem lehet arra következtetni, hogy nem eseti jellegű ellenőrzésről volt szó.

54 Ezt követően az Elsőfokú Bíróság úgy ítéli meg, hogy az olasz rendőrség bresciai nyomozása és házkutatása szintén nem bizonyítja azt, hogy az olasz hatóságokat előzetesen tájékoztatták a csempészetről. Valójában a házkutatásról a trieszti pénzügyőrség által felvett, 1991. november 17-i jegyzőkönyvből az következik, hogy a szóban forgó rendőri intézkedésekre a Fernettiben átvizsgált tehergépkocsiban talált cigaretták felfedezését követően került sor, csakúgy mint a rendőrség előzetes nyomozására és a tehergépkocsi vezetőjénél talált iratok megvizsgálására. Meg kell jegyezni továbbá, hogy ellentétben azzal, amit a felperesek állítanak, a tehergépkocsi vezetőjét letartóztatása után, november 16-án röviden kihallgatták.

55 Ezenfelül rögzíteni kell, hogy az elengedni kért vám nem az 1991. november 16-i vámeljárásnak felel meg, hanem az azt megelőző, 1991. október 30-inak és november 5-inek. A csempészetről való állítólagos tudomásnak így a De Haan ítélkezési gyakorlat alapján már e két időpont előtt fenn kellett volna állnia.

56 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az a tény, hogy az 1991. szeptember 16-i nyilatkozatot tévesen vizsgálták meg, nem bizonyítja, hogy hatóságoknak tudomásuk volt az 1991. október 30-i és november 5-i csempészetről. Az iratokból valójában nem lehet arra következtetni, hogy az olasz hatóságoknak 1991. november 16-a előtt tudomásuk volt erről az állítólagos hamisításról. Ezzel szemben a fernetti vámhivatal által 1991. december 16-án felvett jegyzőkönyv azt tartalmazza, hogy az 1991. szeptember 16-i műveletnek megfelelő csempészetet M. C. 1991. november 16-án tett nyilatkozatai, és e nyilatkozatokat követően a fernetti vámszervek által végzett vizsgálat alapján fedezték fel.

57 Azon érvet illetően, amely szerint a szlovén hatóságok előzetesen tájékoztatták olasz kollégáikat az 1991. október 30-i és november 5-i nyilatkozatokban szereplő szállítmányban található cigarettákról, azt szükséges megjegyezni, hogy a felperesek – azonkívül, hogy Olaszország és Jugoszlávia között 1965. november 10-én megállapodás jött létre a vámvisszaélések megelőzése és üldözése érdekében a közigazgatási segítségnyújtásról — semmilyen bizonyítékot nem szolgáltattak. Márpedig ez a megállapodás nem kötelezi a szlovén hatóságokat arra, hogy minden egyes esetben, amikor dohányszállítmány hagyja el területüket, késedelem nélkül tájékoztassák az olasz hatóságokat (lásd az alábbi 79. pontot). Ezen túlmenően a fernetti vámhivatalban 1991. december 16-án felvett jegyzőkönyv azt tartalmazza, hogy az olasz hatóságok 1991. december 7-én kértek felvilágosítást a szlovén hatóságoktól, és csak e megkeresést követően, 1991. december 13-án igazolták vissza a szlovén hatóságok azt az időpontot, amikor a szóban forgó szállítmány elhagyta a szlovén vámterületet, és tájékoztatták az olasz hatóságokat arról, hogy a bejelentett szállítmány főként külföldi feldolgozott dohányt tartalmaz.

58 Végül a felperesek által hivatkozott Spedition Wilhelm Rotermund kontra Bizottság ügyben hozott ítélet nem irányadó a jelen esetben. Abban az ügyben a különleges helyzet olyan csalásból adódott, amelyet kizárólag a rendeltetési vámhivatal egyik alkalmazottjának aktív közreműködésével lehetett ésszerűen magyarázni, az Elsőfokú Bíróság e tekintetben az állapította meg, hogy a Bizottság csak annak követelésére korlátozódhat, hogy a felperes az ilyen bűnsegély elkövetésének egyértelmű és meghatározott bizonyítékait szolgáltassa (a fent hivatkozott Spedition Wilhelm Rotermund kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 56–58. pontja). Ennélfogva a jelen ügytől eltérő helyzetről van szó.

59 Végsősorban az előzőekből az következik, hogy a felperesek nem tudták igazolni, hogy az olasz hatóságoknak előzetesen tudomásuk volt a cigarettacsempészetről, és hogy kifejezetten megengedték az 1991. október 30-i és november 5-i árutovábbítási eljárással kapcsolatos csalást.

b) A felperesek azon érvéről, amely szerint a csempészet, amelynek ők is áldozatai, meghaladja a szakmai tevékenységükkel együtt járó kereskedelmi kockázatot

A felek érvei

60 A felperesek hangsúlyozzák, hogy leleményesen és kiterjedt gazdasági eszközökkel, különböző országokból származó bűnözőkből álló csoport által végrehajtott csempészet áldozatai. Azt állítják, hogy a helyzet kivételes jellege a tényállás súlyosságából, a törvénysértés gazdasági jelentőségéből és a csempészek által folytatólagosan elkövetett, legalább négy bűncselekményből is ered. A felperesek szerint a szállítóokmányok vagy a tehergépkocsi vezetője által a T1 okmány megszerzéséhez benyújtott számlák egyetlen tévedést vagy hibát sem tartalmaztak.

Rámutatnak, hogy a szóban forgó eset az első és egyetlen olyan ügy, amelyben árutovábbítási nyilatkozat kibocsátása során visszaéltek jóhiszeműségükkel, míg ezt megelőzően az évtizedes vámnyilatkozat-tételi tevékenységük során százával bocsátottak ki T1 okmányokat.

61 A felperesek szerint a megtámadott határozat hibás, mivel az a tevékenységüket „fuvarozói" vagy „vámügynöki" tevékenységként tünteti fel. Azt állítják, hogy a Nordspedizioneri tevékenységei között a fuvarozás nem szerepel, és hogy nem tekinthetők vámügynököknek vagy „agenti in doganá"-nak olyan értelemben, ahogy az olasz jog az ügynöki szerződést minősíti. A felperesek arra is rámutatnak, hogy vámbizományosi vagy „spedizionieri doganali" minőségükben csupán vám elé állítási tevékenységet végeznek az olasz vámtörvény rendelkezéseinek, különösen 40. és 47. cikkeinek, valamint a 1973. január 23-i 43. sz. köztársasági elnöki rendeletnek megfelelően.

62 A felperesek megjegyzik, hogy a vámügynöki minőséget a közösségi vámszabályozás is elismeri, és utalnak a vámáru-nyilatkozat tételére jogosult személyekre vonatkozó feltételek meghatározásáról szóló, 1985. december 12-i 3632/85/EGK tanácsi rendelet (HL L 350., 1. o.) hatodik preambulumbekezdésére és 3. cikkének (3) bekezdésére, valamint a vámkódex 5. cikkére. Megállapítják, hogy ezek a rendelkezések megengedik a képviselőknek a vámnyilatkozat benyújtását, akár a saját nevükben, de más személy érdekében, akár más személy nevében és érdekében, és hogy a vámbizományosok elismeréséről szóló, 1960. december 22-i 1612. sz. olasz törvény 3. cikke szerint a vámbizományos indokolás nélkül nem tagadhatja meg a közreműködést.

63 A felperesek vitatják azon, a megtámadott határozatban szereplő érvet, amely szerint a harmadik személyek által elkövetett csalások részei a vámbizományosi tevékenység rendes kereskedelmi kockázatának, és hogy nem tekinthetők az 1430/79 rendelet 13. cikke szerinti különleges helyzetnek. Fenntartják, hogy nem vonatkozik rájuk az 1031/88 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése, amely szerint azon személyek, akik a

vámtartozás kifizetésekor elvonják az árut vámfelügyelet alól, vagy ebben közreműködnek, *ex delicto* felelősséggel tartoznak, mivel teljesen tisztázták őket a büntetőjogi felelősség alól. A felperesek úgy érvelnek, hogy kizárólag az 1031/88 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése alkalmazható a jelen ügyre, és nem ugyanezen cikk (2) bekezdése, mivel az csupán az áru tulajdonosa polgári jogi felelősségének hiányára vonatkozik, mint például a csőd esetében.

64 A felperesek megjegyzik, hogy a vámnyilatkozatokkal foglalkozó szakmabeli nem vállalja magára a kereskedelmi kockázatot, és így minden jogalapot nélkülöz azon állítás, amely szerint a harmadik személyek által elkövetett csalások részét képezik a vámnyilatkozat-tevő rendes kereskedelmi kockázatának. Ezenkívül megállapítják, hogy az Elsőfokú Bíróság ítélkezési gyakorlata a T-42/96. sz., Eyckeler & Malt kontra Bizottság ügyben 1998. február 19-én hozott ítélet (EBHT 1998., II-401. o.) óta kizárja azt, hogy a vámeljárás során vétlenül felhasznált hamis okmányok a rendes kereskedelmi kockázat részét képezzék. Állításuk szerint valójában az Elsőfokú Bíróság ezen ítéletében megállapította, hogy amennyiben a Bizottság nem teljesítette felügyeleti és ellenőrzési jogköréből adódó feladatát, a rendkívül magas színvonalon elkészített hamisítványok meghaladják a gazdasági szereplő rendes kereskedelmi kockázatát (a fent hivatkozott Eyckeler & Malt kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 188. és 189. pontja).

65 A felperesek úgy ítélik meg, hogy a fent hivatkozott Eyckeler & Malt kontra Bizottság ügyben hozott ítélet törést jelent az azt megelőző ítélkezési gyakorlathoz képest, és olyan új gyakorlat kezdetét jelenti, amely jobban védi a nemzetközi kereskedelem érdekeit. A felperesek e tekintetben utalnak a fent hivatkozott Primex Produkte Import-Export és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 63. és 164. pontjára és az Elsőfokú Bíróság T-186/97., T-187/97., T-190/97–T-192/97., T-210/97., T-211/97., T-216/97–T-218/97., T-279/97., T-280/97., T-293/97. és T-147/99. sz., Kaufring és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2001. május 10-én hozott ítéletére (EBHT 2001., II-1337. o.). A fent hivatkozott Kaufring és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet különösen a külföldi hatóságok által kiállított iratok jogszerűségébe vetett bizalom alapelvét emeli ki (216., 218. és 219. pont).

66 A Bizottság azt állítja, hogy a hamis iratok használata, még ha azt jóhiszeműen is tették, önmagában nem jelenti különleges helyzet fennállását, és a gazdasági szereplő tevékenységéhez kötődő rendes kockázat részét képezi. Így az a tény, hogy a felperesek nem felelősek a csempészetért, nem mentesíti őket a vámtartozás megfizetése alól.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

67 Azt kell egyidejűleg megállapítani, hogy míg a felperesek „spedizioneri doganali"-nek (vámbizományosnak) tekintik magukat, addig a megtámadott határozat (3) preambulumbekezdése szerint a Nordspedizionieri „società di transporti, agente in dogana" (fuvarozóvállalat, vámügynökség). A felperesek a Bizottságnak a kérelmezett vám elengedésével kapcsolatos előzetes kifogásaira válaszoló, 2002. május 6-i levelükben azt állítják, hogy a vámbizományosok kizárólag kereskedelmi iratokkal foglalkoznak, és a fuvarozóktól eltérően az áruk szállításával nem, valamint nincs is jogosultságuk a szállítmány ellenőrzésére. Ugyanakkor ha a megtámadott határozat a felperesek szakmai minősítését illetően tévedett is, a Bizottság az érvelésében egyáltalán nem hivatkozott az áruszállítási szolgáltatással kapcsolatos egyetlen érvre sem. Ennélfogva a határozat pontatlansága semmilyen érdemi befolyást nem gyakorol a vámtartozás elengedésére.

68 Azt kell megállapítani, hogy a felperesek jelen üggyel kapcsolatos kötelezettségei nem csupán vámbizományosi minőségükből, hanem inkább a szóban forgó külső árutovábbítási eljárásban elfoglalt főkötelezetti minőségükből adódnak. A 222/77 rendelet 11. cikkének a) pontja szerint a főkötelezett felel az illetékes hatóságok előtt a közösségi árutovábbítás e rendelet 13. cikke a) és b) pontjának megfelelő szabályos lebonyolításáért, köteles az árut változatlanul bemutatni a rendeltetési vámhivatalnál az előírt határidőn belül, kellő figyelmet fordítva az illetékes hatóságok által

elfogadott azonosítási eljárásokra, valamint betartani a közösségi árutovábbítási eljárásra vonatkozó egyéb előírásokat. E tekintetben az 1991. október 30-i és november 5-i nyilatkozat főkötelezettjeiként a felperesek a közösségi vámszabályok értelmében elfogadták egyedi felelősségüket.

69 Nem fogadhatók el azon érvek, amelyekben a felperesek a saját értelmezésük szerint utalnak a vámtartozás kifizetésére kötelezett személyek meghatározásáról szóló 1031/88 rendelet 4. cikkének (1) bekezdésére. A felperesek lényegében fenntartják, hogy mivel nem vettek részt az áru vámeljárás alóli elvonásában, nem felelnek egyetemlegesen a szóban forgó vám kifizetéséért. E tekintetben elegendő arra emlékeztetni, hogy az 1430/79 rendelet 13. cikkének rendelkezései nem teszik lehetővé a vámtartozás fennállásának vitatását (a fent hivatkozott Cerealmangimi és Italgrani kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 11. pontja; a fent hivatkozott CT Control [Rotterdam] és JCT Benelux kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 43. pontja és a fent hivatkozott Hyper kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 98. pontja), a vámtartozás fennállásának megállapítása a nemzeti hatóságok hatáskörébe tartozik. Az 1430/79 rendelet 13. cikke alapján a Bizottsághoz intézett megkeresések valójában nem vonatkozhatnak arra a kérdésre, hogy a nemzeti vámhatóságok szabályszerűen alkalmazták-e a vámjog anyagi jogi rendelkezéseit (a fent hivatkozott Kia Motors és Broekman Motorships kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 36. pontja).

70 A felperesek azon érvét illetően, amely szerint a harmadik személyek által elkövetett csalásokban való vétlen és nem szándékos közreműködés az 1430/79 rendelet 13. cikke szerinti különleges helyzetnek minősül, azt kell megjegyezni, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azon iratok jóhiszemű felhasználása, amelyekről utólag megállapítást nyer, hogy hamisak, önmagában nem tekinthető olyan különleges helyzetnek, amely a behozatalivám-tartozás elengedését megalapozná (lásd e tekintetben a fent hivatkozott Eyckeler & Malt kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 162. pontját, a fent hivatkozott Primex Produkte Import-Export és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 140. pontját és a fent hivatkozott SCI UK kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 58. pontját). Így az Elsőfokú Bíróság különösen úgy ítélte meg, hogy a vámbizományosnak átadott számlák hamis jellege nem minősül az 1430/79 rendelet 13. cikke szerinti különleges helyzetnek, mivel ez a vámbizományos szakmai kockázatának részét képezi, amely a tevékenysége

természetéből adódóan a vámhatóságoknak bemutatandó iratok szabályosságáért való felelősséget is magában foglalja, és így ügyfelei helytelen magatartásának hátrányos következményeit nem viselheti a Közösség (a fent hivatkozott Mehibas Dordtselaan kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 82. és 83. pontja).

71 Márpedig a felperesek által hivatkozott bűncselekmény körülményei és jellemzői, mint például az elkövetők szervezettsége, a cselekmény súlya, a jogsértés gazdasági jelentősége vagy a négy folytatólagosan elkövetett bűncselekmény, nem alkalmasak arra, hogy ezt a következtetést megcáfolják (e tekintetben lásd a Bíróság 186/82. és 187/82. sz., Magazzini Generali egyesített ügyekben 1983. október 5-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 2951. o.] 14. és 15. pontját, valamint a fent hivatkozott Aslantrans kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 58. pontját). Ráadásul a felperesek azon érvei, amelyek szerint az olasz vámbizományosok a díjazásukat nem tudják a csalás kockázatának mértékéhez igazítani, sem indokolás nélkül megtagadni a közreműködést, ha arra igényt tartanak, nem jelentik azt, hogy a kérelmező így más gazdasági szereplőkhöz képest különleges helyzetbe kerülne, mivel ezek a körülmények meghatározhatatlan számú gazdasági szereplőt érintenek, azaz az összes olasz vámbizományost (e tekintetben lásd a Bíróság C-86/97. sz. Trans-Ex-Import-ügyben 1999. február 25-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-1041. o.] 22. pontját és a C-253/99. sz. Bacardi-ügyben 2001. szeptember 27-én hozott ítéletének [EBHT 2001., I-6493. o.] 56. pontját, a fent hivatkozott De Haan-ügyben hozott ítélet 52. pontját). Végül az a tény, hogy ez az első eset, amikor a felperesek csalással találkoztak, szintén nem elegendő az 1430/79 rendelet 13. cikke szerinti kivételes körülmények előidézéséhez.

72 Ugyanakkor azt is meg kell állapítani, hogy az ettől eltérő következtetésre – azaz hogy különleges helyzet áll fenn — abban az esetben lehet jutni, ha a Bizottság vagy a nemzeti vámhatóságok a hamis iratok felhasználását megkönnyítő súlyos mulasztást követnek el (a fent hivatkozott SCI UK kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 59. pontja, valamint e tekintetben szintén lásd a fent hivatkozott Eyckeler & Malt kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 189. és 190. pontját, a fent hivatkozott Primex Produkte Import-Export és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 163. pontját, valamint a fent hivatkozott Kaufring és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 235. és 302. pontját). A 1430/79 rendelet 13. cikke valójában azt a célt szolgálja, hogy akkor alkalmazzák, ha a gazdasági szereplő és a közigazgatás közötti kapcsolatot jellemző körülmények olyanok, hogy nem lenne méltányos e

szereplőnek olyan kárt okozni, amelyet egyébként nem szenvedett volna el (a fent hivatkozott Coopérative agricole d'approvisionnement des Avirons ügyben hozott ítélet 22. pontja), tehát azt kell megállapítani, hogy ilyen körülmények idéznék elő az e rendelkezések szerinti különleges helyzetet, és támasztanák alá a behozatali vám elengedését (e tekintetben lásd a fent hivatkozott Primex Produkte Import-Export és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 163. és 164. pontját).

73 Ennélfogva azt is meg kell vizsgálni, hogy a jelen ügyben a felperesek bizonyították-e a Bizottság vagy a nemzeti hatóságok ilyen mulasztását.

c) Az ellenőrzés nemzeti hatóságok általi elmulasztásáról

A felek érvei

74 A felperesek azt állítják, hogy a vámhatóságok nem ellenőrizték az 1991. október 30-i és november 5-i rakományt, és hogy anélkül helyezték el jóváhagyó pecsétjüket az árutovábbítási okmányokra, hogy a tehergépkocsit átvizsgálták volna, megbízva a gépkocsivezető által bemutatott iratok valódiságában. Úgy ítélik meg különösen, hogy ha a vámosok szabálytalanságot feltételeztek volna az 1991. október 30-i és november 5-i műveletben, mint ahogy az az 1991. november 16-i művelet esetében történt, kötelesek lettek volna az árut ellenőrizni. Azt állítják továbbá, hogy a rakományként bejelentett kartoncsomagok után fizetendő vám biztosítékaként az okmány kibocsátásakor 100 000 000 ITL összegű óvadékot fizettek, amely biztosíték megfelelőségét szintén a vámhatóságoknak kellett volna ellenőrizniük, amelyek a két árutovábbítási okmány kibocsátásakor is megvizsgálhatták volna a tehergépkocsit. Így, még ha be is bizonyosodik, hogy a vámhatóságoknak és a pénzügyőrségnek nem volt tudomása a csempészetről, akkor is fennáll a felelősségük az áru fizikai vizsgálatának elmulasztása miatt.

75 A felperesek szintén hivatkoznak olyan elvre, amely szerint a gazdasági szereplő bízhat a közösségi jog helyes alkalmazásában. Úgy ítélik meg, hogy figyelemmel a fent hivatkozott, közigazgatási segítségnyújtásról szóló, Olaszország és Jugoszlávia közötti megállapodásra, a szlovén vámhatóságok kötelesek az olasz hatóságoknak jelezni, ha a szóban forgó szállítmány érzékeny árukat tartalmaz, mivel jelentős gazdasági értéket képviselő monopólium tárgyát képezik, és e tájékoztatási rendszer esetleges hiányosságainak és a csempészet megelőzésének következményeit nem viselheti a nyilatkozattevő. Így, még ha a fent hivatkozott De Haan-ügyben hozott ítéletből származó ítélkezési gyakorlat nem is vonatozik a jelen esetre, alkalmazni kell a fent hivatkozott Eyckeler & Malt kontra Bizottság és Hewlett Packard France (a Bíróság C-250/91. sz. ügyben 1993. április 1-jén hozott ítélete [EBHT 1993., I-1819. o.]) ügyekben hozott ítéletekben lefektetett elveket, mivel a felperesek joggal bízhatnak az érzékeny áruk közösségi intézmények általi megelőző ellenőrzésében.

76 A Bizottság fenntartja, hogy – még ha igaz is, hogy bizonyos helyzetekben a hamis iratok jóhiszemű bemutatásával elkövetett csalás megalapozhatja a vám elengedését, nevezetesen, amikor a Bizottság vagy a vámhatóságok olyan mulasztást követnek el, hogy megkönnyítik ezen iratok jogellenes felhasználását — a jelen esetben felperesek az olasz közigazgatás mulasztását illetően semmilyen bizonyítékot nem szolgáltattak.

Az Elsőfokú bíróság álláspontja

77 A felperesek érvelése lényegében arra vonatkozik, hogy úgy ítélik meg, elsősorban az olasz hatóságoknak fizikailag ellenőrizniük kellett volna az 1991. október 30-i és november 5-i árutovábbítási műveletek tárgyát képező árukat, és másodsorban, hogy a szlovén hatóságok kötelesek lettek volna értesíteni olasz kollégáikat a szóban forgó dohányszállítmányról.

78 Az Elsőfokú Bíróság elsősorban az állapítja meg, hogy ésszerűen nem lehet arra kötelezni a nemzeti vámhatóságokat, hogy valamennyi közösségi határt átlépő szállítmányt fizikailag megvizsgáljanak. Az áruk nemzetközi kereskedelme valójában a gyakorlatban lehetetlenné teszi az összes határt átlépő szállítmány fizikai ellenőrzését. Ráadásul, mint ahogy azt a megtámadott határozat (36) preambulumbekezdése is megállapítja, az árutovábbítási nyilatkozat elfogadása nem fosztja meg az illetékes vámhatóságokat attól a lehetőségtől, hogy utólagos ellenőrzést folytassanak le (lásd e tekintetben a Bíróság 98/83. és 230/83. sz. Van Gend & Loos kontra Bizottság ügyben 1984. november 13-án hozott ítéletének [EBHT 1984., 3763. o.] 20. pontját). Végül ellentétben azzal, amit a felperesek hangsúlyoznak, az ügy irataiból nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy az olasz hatóságokban felmerült volna a gyanú, hogy az 1991. október 30-i és november 5-i műveletek során szabálytalanság történt.

79 Másodsorban azt kell megállapítani, hogy az Olaszország és Jugoszlávia között 1965. november 10-én aláírt, a vámvisszaélések megelőzése és megakadályozása érdekében történő közigazgatási segítségnyújtásról szóló megállapodás nem kötelezi a szlovén hatóságokat arra, hogy az olasz vámhatóságokat késedelem nélkül tájékoztassák minden, a területüket Olaszország felé elhagyó dohányszállítmányról. A megállapodás valójában csak a kölcsönös segítségnyújtásra és a két hatóság közötti széles együttműködés biztosítására szorítkozik (1. és 3. cikk), és „lehetséges mértékben" lehetővé teszi a jelentős jogellenes kereskedelemben érintettnek minősített áruk és közlekedési eszközök mozgásának kiemelt ellenőrzését (4. cikk), valamint a vámbűncselekmények tárgyát képező árucsoportokra vonatkozó információcserét (5. cikk).

80 Az előzőekre figyelemmel az Elsőfokú Bíróság úgy ítéli meg, hogy a felperesek nem bizonyították, hogy az olasz hatóságok olyan súlyos mulasztást követtek el, amely megkönnyítette volna a szóban forgó árutovábbítási nyilatkozatok jogellenes felhasználását. Ennélfogva azt a következtetést kell levonni, hogy a jelen ügyben a felperesek által jóhiszeműen benyújtott iratok, amelyekről utólag megállapították, hogy hamisak, nem eredményezik a vám elengedését megalapozó különleges helyzet fennállását.

d) A tehergépkocsi felperesek általi ellenőrzésének lehetetlenségéről

A felek érvei

81 A felperesek rámutatnak arra, hogy az olasz–szlovén határon végzik tevékenységüket, és hogy a közösségi árutovábbítási nyilatkozatot a tehergépkocsi ljubljanai indulását követően állították ki, következésképpen nem volt lehetőségük a szállítmány átvizsgálására. A felperesek hozzáteszik, hogy a nyilatkozattevők nem kérhetik a szállítóeszköz átvizsgálását, különösen azon okból, hogy nyilvánvaló határforgalmi érdekből gyorsan kell végrehajtani az árutovábbítási műveletet.

82 A Bizottság azt állítja, hogy a különleges helyzet fennállására vonatkozó feltétel értékelése nem függ a helyszíntől, amely olyan objektív körülmény, amely akár ténylegesen, akár eshetőlegesen nagy számú gazdasági szereplőt is érinthet (a fent hivatkozott Coopérative agricole d'approvisionnemet das Avirons ügyben hozott ítélet 22. pontja).

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

83 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az 1430/79 rendelet 13. cikkének (1) bekezdése szerinti különleges helyzetet megalapozó körülmények akkor állnak fenn, amikor az e rendelkezést alátámasztó méltányosság fényében olyan feltételek merülnek fel, amelyek a kérelmezőt az azonos tevékenységet végző gazdasági szereplőhöz képest kivételes helyzetbe hozzák (a fent hivatkozott Trans-Ex-Import-ügyben hozott ítélet 22. pontja, a fent hivatkozott Bacardi-ügyben hozott ítélet 56. pontja és a fent hivatkozott De Haan-ügyben hozott ítélet 52. pontja).

84 Márpedig azt kell megállapítani, hogy nem olyan körülmény az, hogy a tevékenységet a határon, és nem a szállítmány indulási helyén végzik, sem az, hogy lehetetlen a tehergépkocsi átvizsgálását kérni, amely miatt felperesek más gazdasági szereplőkhöz képest kivételes helyzetbe kerülnének, mivel ezek meghatározhatatlan számú gazdasági szereplőt érintenek. Ennélfogva e körülmények alapján nem áll fenn az 1430/97 rendelet 13. cikke szerinti különleges helyzet. Ezen túlmenően azt is szükséges megjegyezni, hogy a vámnyilatkozat benyújtását megelőzően a vámbiztosítók felkérhetik a vámhatóságokat az áru megvizsgálására, még akkor is, ha ezzel a lehetőséggel csak kivételesen élhetnek.

e) Az érintett érdekek mérlegeléséről

A felek érvei

85 A felperesek arra hivatkoznak, hogy a Bíróság megállapította az azonos tevékenységet végző gazdasági szereplőhöz képest fennálló kivételes helyzetet azon az alapon, hogy figyelemmel a vámkövetelés magas összegére, a vám beszedése pénzügyileg ellehetetlenítette volna az érintett gazdasági szereplőt (a fent hivatkozott Trans-Ex-Import-ügyben hozott ítélet). A felperesek azt is megjegyzik, hogy a Bizottságnak a tényállás összes elemét értékelnie kell annak érdekében, hogy meg tudja állapítani, azok különleges helyzetet eredményeznek-e, és mérlegelnie kell egyrészről a vámjogi rendelkezések tiszteletben tartásához fűződő közösségi érdeket, másrészről pedig a jóhiszemű gazdasági szereplő azon érdekét, hogy ne szenvedjen sérelmet a rendes kereskedelmi kockázatát meghaladóan (a fent hivatkozott Spedition Wilhelm Rotermund kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 53. pontja). Márpedig a megtámadott határozat nem tartalmazza az érintett érdekek összehasonlító vizsgálatát, csupán kizárta az 1430/79 rendelet 13. cikkének alkalmazását.

86 A Bizottság hangsúlyozza, hogy a felperesek érvei szerint a Bizottságnak, mielőtt az elengedés iránti kérelmet elutasítja, el kellene végeznie a Közösség saját forrásaira és a gazdasági szereplőkre nehezedő kockázatok egyfajta mérlegelését. Ezzel ellentétben, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az elvégzendő elemzésnek csak arra kell kiterjednie, hogy a Bizottság vagy a vámhatóságok elkövettek-e, vagy sem a gazdasági szereplőt túlzottan terhelő hibát.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

87 Meg kell jegyezni, hogy a felperesek állításával ellentétben a Bíróság nem állapította meg a fent hivatkozott Trans-Ex-Import-ügyben hozott ítéletében, hogy az a körülmény, hogy a vámkövetelés magas összegére figyelemmel a vám beszedése pénzügyileg ellehetetlenítheti a gazdasági szereplőt, olyan tényező, amely megalapozza a különleges helyzet fennállását. Valójában, ha a kérdést előterjesztő bíróság előzetes döntéshozatal céljából valóban annak meghatározására irányuló kérdést terjesztett a Bíróság elé, hogy amennyiben a vám befizetése a gazdasági szereplő vállalkozásának összeomlását okozza, a közösségi vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló, 1993. július 2-i 2454/93/EGK bizottsági rendelet (HL L 253., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 6. kötet, 3. o.) 905. cikkének (1) bekezdése szerinti különleges helyzetet képez-e (a fent hivatkozott Trans-Ex-Import-ügyben hozott ítélet 13. pontja), a Bíróság arra válaszra szorítkozott, hogy a különleges helyzet fennállásának megállapításához olyan feltételek szükségesek, amelyek a kérelmezőt az azonos tevékenységet végző gazdasági szereplőkhöz képest kivételes helyzetbe hozzák (a fent hivatkozott Trans-Ex-Import-ügyben hozott ítélet 22. pontja).

88 Ráadásul nem fogadható el a felperesek azon érvelése, amely szerint a megtámadott határozat nem a bemutatott érdekek összehasonlító vizsgálatán alapul. Emlékeztetni kell arra, hogy amikor a Bizottság az 1430/79 rendelet 13. cikkének alkalmazása során széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, és ennek során egyrészről mérlegelnie kell a közösségi vámjog rendelkezéseinek tiszteletben tartásához fűződő érdeket, és másrészről a jóhiszemű gazdasági szereplő azon érdekét, hogy ne szenvedjen kárt a rendes kereskedelmi kockázatát meghaladóan (a fent hivatkozott Eyckeler & Malt

kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 133. pontja és a fent hivatkozott Mehibas Dordtselaan kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 78. pontja). Márpedig meg kell jegyezni, hogy ellentétben azzal, amit a felperesek hangsúlyoznak, a Bizottság a megtámadott határozatban nem csupán az 1430/79 rendelet 13. cikke alkalmazásának kizárására szorítkozott, hanem azt is megvizsgálta, hogy meghaladják-e a jelen eset körülményei a vámbizományosok rendes kereskedelmi kockázatát, és megállapította, hogy az nem haladja meg az e tevékenységhez kötődő rendes kereskedelmi kockázatot (lásd a megtámadott határozat (20) preambulumbekezdését).

89 Az előzőkből az következik, hogy a felperesek nem bizonyították – érveik akár független, akár együttes vizsgálatát követően –, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el, amikor úgy ítélte meg, hogy a jelen ügyben nem állnak fenn az 1430/79 rendelet 13. cikke szerinti különleges helyzet feltételei.

3. A hanyagság és a csalárd szándék hiányáról

A felek érvei

90 A felperesek egyidejűleg hangsúlyozzák, hogy a Tribunale civile e penale di Trieste vizsgálóbírájának 1994. január 14-i, büntetőeljárás megindítását elrendelő végzése azt bizonyítja, hogy a jelen ügyben velük kapcsolatban nem merült fel az 1430/79 rendelet 13. cikke szerinti csalárd szándék vagy hanyagság. Azt állítják, hogy a jelen esetben az első és egyetlen olyan esetről van szó, amelyben árutovábbítási nyilatkozat kibocsátásakor visszaéltek a jóhiszeműségükkel, míg ezt megelőzően az évtizedes vámnyilatkozat-tételi tevékenységük során százával bocsátottak ki T1 okmányokat. A felperesek szerint a szóban forgó árutovábbítási nyilatkozatokat a szokásos kereskedelmi gyakorlatnak megfelelően bocsátották ki, amelyet a vámhatóságok

régebben soha nem vitattak, és így a Bizottságnak kell bizonyítania, hogy nyilvánvaló hanyagságot követtek el (a fent hivatkozott Primex Produkte Import-Export és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 136. pontja), valamint azt, hogy a felperesek a jelen ügyben a szóban forgó két nyilatkozat kiállítására és kibocsátására vonatkozó szabályoktól eltérően jártak el.

91 A felperesek vitatják a megtámadott határozat azon érvelését, amely szerint tapasztalt nyilatkozattevőként kötelesek megtenni minden célszerű, a továbbítással kapcsolatos óvintézkedést, így a nyilatkozattételt megelőzően megvizsgálni a tehergépkocsiban lévő árut. A felperesek ezzel kapcsolatban azt állapítják meg, hogy az eljárást a határvámhivatalban folytatták le, tehát „a sorban", azaz ahol a határátlépéskor egyik tehergépkocsi a másik mögött áll, és hogy következésképpen az áru vámterületen történő kirakodása akadályozta volna az áruszállítás folyamatosságát. A felperesek megállapítják továbbá, hogy a nyilatkozattevő akkor kérheti az áru átvizsgálását, amennyiben egyértelmű kétsége merül fel az áru természetét illetően – így ha a szolgáltatott iratok téves megjelöléseket vagy ellentmondásokat tartalmaznak –, és rendelkeznie kell a vámhivatal engedélyével. Azt is megjegyzik, hogy a cigarettákat szállító tehergépkocsi súlya megegyezett azzal, mintha ténylegesen kartoncsomagokat szállított volna, és így megfelelt a szállítóokmányokban és a kísérő számlákban bejelentett szállítmány jellegének.

92 A felperesek fenntartják, hogy lehetőségeik szerint szakmai tapasztalataiknak megfelelően, különös gondossággal vizsgálták meg a rendelkezésre bocsátott iratokat, és megállapították, hogy a tehergépkocsik kartoncsomagokat szállítanak, mint ahogy az a korábbi esetekben is történt, mivel ezen áruk forgalma rendszeres a fernetti vámhivatalnál. A felperesek úgy ítélik meg, hogy ráadásul teljesen szabályosnak tűntek azok az iratok, amelyek alapján az árutovábbítási nyilatkozatokat kiállították, amit az a tény is alátámaszt, hogy a vámhatóságok azokat lebélyegezték.

93 A Bizottság hangsúlyozza, hogy a felperesek érvei végső soron arra irányulnak, hogy nyilatkozattevői minőségük ellenére sem rendelkeznek semmilyen felelősséggel. Az ilyen álláspont ellentétes azzal a gondossággal, amellyel a nyilatkozattevő köteles eljárni, és ellentétes a méltányosságon alapuló elengedés iránti eljárással is. A Bizottság emlékeztet arra, hogy a közösségi bíróság már felhívta a figyelmet azon követelmény fontosságára, hogy a vámnyilatkozatokat tevő gazdasági szereplők gondosan járjanak el (a fent hivatkozott Hewlett Packard France-ügyben hozott ítélet 27. pontja), hiszen e követelmény alapján lehet megállapítani, hogy a gazdasági szereplő nyilvánvalóan hanyag volt-e (az Elsőfokú Bíróság T-75/95. sz., Günzler Aluminium kontra Bizottság ügyben 1996. június 5-én hozott ítéletének [EBHT 1996., II-497. o.] 43. pontja). A Bizottság szerint a megtámadott határozat vizsgálata azt mutatja, hogy a felperesek nem tanúsították a gyakorlott gazdasági szereplő gondosságát.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

94 Tekintettel az 1430/79 rendelet 13. cikkére, amely szerint két együttes feltétel szükséges a behozatali vám elengedése iránti eljárás lefolytatásához, így különleges helyzetnek kell fennállnia, és nem merülhet fel a gazdasági szereplőnek tulajdonítható csalárd szándék vagy nyilvánvaló hanyagság (a fent hivatkozott Covita-ügyben hozott ítélet 29. pontja; a fent hivatkozott De Haan-ügyben hozott ítélet 42. pontja és a fent hivatkozott SCI UK kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 45. pontja). Következésképpen elegendő, hogy a két feltétel közül az egyik hiányozzon ahhoz, hogy a vámvisszatérítést el kelljen utasítani (a fent hivatkozott Günzler Aluminium kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 54. pontja, a fent hivatkozott Mehibas Dordtselaan kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 87. pontja és a fent hivatkozott Kaufring és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 220. pontja).

95 Márpedig az Elsőfokú Bíróság úgy ítéli meg, hogy a jelen esetben a Bizottság nem követett el nyilvánvaló mérlegelési hibát azzal, hogy megállapította, a jelen ügy körülményei nem alapozzák meg az 1430/79 rendelet 13. cikke szerinti különleges helyzet fennállását. Ennélfogva a csalárd szándék vagy a nyilvánvaló hanyagság hiányát már szükségtelen megvizsgálni.

96 Az előzőekből az következik, hogy a második jogalap nem megalapozott.

97 Ennélfogva a felpereseknek a megtámadott határozat megsemmisítésére irányuló kereseti kérelmét el kell utasítani.

II — *A vám részleges elengedésének megállapítására irányuló másodlagos kereseti kérelemről*

A felek érvei

98 A felperesek másodlagosan azt vitatják, hogy a megtámadott határozat elutasította azon kérelmüket, amelyben a szóban forgó vámtartozás részleges elengedését kérték, mivel az a 2144/87 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése b) pontjának megfelelően a vámáru részleges elkobzása miatt megszűnt. Rámutatnak arra, hogy a nyomozások során a trieszti pénzügyőrség 1992. április 8-án egy Bareggióban található raktárban 8010 kg tömegű külföldi feldolgozott dohányt foglalt le, és hangsúlyozzák, hogy nagy valószínűséggel megállapítható, hogy a lefoglalt áru azonos a felperesek által 1991. október 30-án és november 5-én kiállított árutovábbítási nyilatkozat alapján szállított áruval. A felperesek hangsúlyozzák, hogy a vámtartozás összegének vitatása a peres eljárás alapját képező tényállás részét képezi, és így nem lehet elfogadhatatlannak nyilvánítani, amennyiben az eset objektív következményeiből ered.

99 A Bizottság fenntartja, hogy ez a kérelem elfogadhatatlan, mivel az állandó ítélkezési gyakorlat szerint megsemmisítés iráni kereset esetén a közösségi bíróság nem utasíthatja a közösségi intézményt azon intézkedések meghozatalára, amelyek a határozat megsemmisítését előíró ítélet végrehajtásához szükségesek.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

100 A felperesek a 2144/87 rendelet 8. cikke (1) bekezdése b) pontjának állítólagos megsértésére vonatkozó kifogásukkal azt kérik az Elsőfokú Bíróságtól, hogy „minden eshetőséggel számolva" különösen azt mondja ki, hogy jogosultak a Bareggióban lefoglalt 8010 kg tömegű külföldi feldolgozott dohányt terhelő vám elengedésére.

101 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az 1430/79 rendelet 13. cikke (1) bekezdésének rendelkezései nem teszik lehetővé a magának vámtartozás fennállásának megkérdőjelezését (a fent hivatkozott Cerealmangimi és Italgrani kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 11. pontja, a fent hivatkozott CT Control (Rotterdam) és JCT Benelux kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 43. pontja és a fent hivatkozott Hyper kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 98. pontja). Márpedig a 2144/87 rendelet 8. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti, a vámtartozás vámáru elkobzása miatti részleges vagy teljes megszűnésének kérdése szükségszerűen a vámtartozás fennállásának vagy összege meghatározásának kérdéséhez kapcsolódik. Ráadásul azt is meg kell jegyezni, hogy az 1430/79 rendelet 13. cikke alapján a Bizottsághoz intézett kérelmek nem vonatkozhatnak arra a kérdésre, hogy a nemzeti vámhatóságok helyesen alkalmazták-e a vámjog anyagi jogi rendelkezéseit (a fent hivatkozott Kia Motors és Broekman Motorships kontra

Bizottság ügyben hozott ítélet 36. pontja). Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a vámáru egy részének elkobzása miatti vámtartozás megszűnésének kérdése nem tartozik e rendelkezés hatálya alá.

102 Ezt a következtetést a felperesek azon érvei sem cáfolják, amelyek szerint a vámtartozás összegének vitatása a per alapját képező tényállás részét képezi. Ez a feltételezés figyelmen kívül hagyja az 1430/79 rendelet 13. cikkének (1) bekezdése szerinti vámelengedési és -visszatérítési eljárás korlátait és sajátosságait.

103 A fentiek alapján meg kell állapítani, hogy elfogadhatatlan a felperesek annak megállapítására vonatkozó kereseti kérelme, hogy a vámtartozás elengedésére jogosultak a 8010 kg tömegű elkobzott dohány tekintetében.

104 Következésképpen a keresetet teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

105 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A felpereseket, mivel pervesztesek lettek, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell saját költségeik, valamint a Bizottság részéről felmerült költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (ötödik tanács)

a következőképpen határozott:

1) **A keresetet elutasítja.**

2) **A felpereseket kötelezi saját költségeik, valamint a Bizottság részéről felmerült költségek viselésére.**

Lindh García-Valdecasas Cooke

Kihirdetve Luxembourgban, a 2004. december 14-i nyilvános ülésen.

H. Jung

hivatalvezető

P. Lindh

elnök

Tartalomjegyzék

Jogi háttér ..... II - 4410

Az eljárás tényállása ..... II - 4414

Az eljárás és a felek kereseti kérelmei ..... II - 4417

Indokolás ..... II - 4418

I — A megtámadott határozat megsemmisítésére irányuló kereseti kérelmekről ... II - 4418

A — A megtámadott határozat számos ténybeli hibájából eredő jogalapról . II - 4419

1. Az 1991. november 16-i eljárás vizsgálatáról ..... II - 4419

A felek érvei ..... II - 4419

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 4420

2. A kérelmezett vámelengedés összegéről ..... II - 4420

A felek érvei ..... II - 4420

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 4421

B — Az 1430/79. rendelet 13. cikke szerinti különleges helyzet, valamint a csalárd szándék és a nyilvánvaló hanyagság hiányának fennállásából eredő jogalapról ..... II - 4423

1. Előzetes észrevételek ..... II - 4423

2. A különleges helyzet fennállásáról ..... II - 4425

a) Az olasz hatóságoknak a csempészetről való állítólagos előzetes tudomásáról ..... II - 4425

A felek érvei ..... II - 4425

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 4427

b) A felperesek azon érvéről, amely szerint a csempészet, amelynek ők is áldozatai, meghaladja a szakmai tevékenységükkel együtt járó kereskedelmi kockázatot ..... II - 4430

A felek érvei ..... II - 4430

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 4433

c) Az ellenőrzés nemzeti hatóságok általi elmulasztásáról ..... II - 4436

A felek érvei ..... II - 4436

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 4437

d) A tehergépkocsi felperesek általi ellenőrzésének lehetetlenségéről ..... II - 4439

A felek érvei ..... II - 4439

Appréciation du Tribunal ..... II - 4439

e) Az érintett érdekek mérlegeléséről ..... II - 4440

A felek érvei ..... II - 4440

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 4441

3. A hanyagság és a csalárd szándék hiányáról ..... II - 4442

A felek érvei ..... II - 4442

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 4444

II — A vám részleges elengedésének megállapítására irányuló másodlagos kereseti kérelemről ..... II - 4445

A felek érvei ..... II - 4445

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja ..... II - 4446

A költségekről ..... II - 4447